สำนวนภาษาในเรื่องสั้นของปราบดา หยุ่น

อิราวดี ไตลังคะ

เมื่อ **ความน่าจะเป็น** ของ ปราบดา หยุ่นได้รับรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยม (ซีไรต์) ประเภทรวมเรื่องสั้น ประจำปี 2544 นั้น มีคนจำนวนหนึ่งคัดค้านว่าไม่เหมาะสมในหลายๆ ด้าน และด้านหนึ่งก็คือ ภาษา หนังสือพิมพ์รายงานคำกล่าวของอาจารย์มหาวิทยาลัยคนหนึ่งในงานประกาศผลรางวัลซีไรต์ สรุปความได้ดังนี้

> *"ในสายตาของตนเองส่วนใหญ่เป็นสร้อยสำนวน คำ และความหมายซึ่งอาจารย์เห็นว่า "ปราบดา" ใช้ผิดแผกไปจากความหมายที่เราๆ ท่านๆ ใช้และเข้าใจกันอยู่ อาจารย์ถามคณะกรรมการว่า เกิดจากความชำนาญในการใช้ภาษาหรือความไม่รู้กันแน่ อย่างเช่น "ฟ้าแลบแปลบโปร่งเปิดโปง" เป็นต้น" (สัจภูมิ ละออ, 2545: 3)*

จะเห็นได้ว่า ตัวอย่างที่ประกอบข้อตำหนินั้นเป็นภาษาที่ในวงภาษาเรียกกันทั่วไปว่า **อุปลักษณ์** (metaphor) ซึ่งเป็นภาษาที่พบได้ในชีวิตประจำวัน และใช้ทั่วไปในวงวรรณกรรม ในตัวอย่างนี้แสดงให้เห็นว่า ผู้แต่งได้ใช้ภาพพจน์สร้างสรรค์ขึ้นมา ผู้เขียนจะขอยกข้อความในหนังสือทั้งประโยคมาประกอบเพื่อความเข้าใจดังนี้ *"ชายหนุ่มพยายามมองผ่านม่านฝนเมื่อ**ฟ้าแลบแปลบปลาบเปิดโปง**ให้รู้ว่า อักษรหนึ่งเป็นโอ"* ในข้อความตอนนี้เป็นตอนที่ตัวเอกเห็นว่าป้ายโฆษณาตัวโอตกลงมาก็ต่อเมื่อฟ้าแลบ ดังนั้นผู้แต่งจึงใช้คำ "เปิดโปง" ที่หมายความว่า "เปิดเผยความลับที่เขาปิดไว้" เท่ากับเป็นการใช้อุปลักษณ์ว่า แสงจากฟ้าแลบได้เปิดเผยให้เห็นว่าเกิดอะไรขึ้น จะเห็นว่าประโยคตัวอย่างนี้มีการใช้อุปลักษณ์สองแห่ง อีกแห่งหนึ่งก็คือ "ม่านฝน" แต่คำนี้ไม่มีปัญหาเพราะอะไรก็เพราะเป็นคำที่พอจะคุ้นเคยมีการใช้กันอยู่บ้าง ในขณะที่ "ฟ้าแลบ...เปิดโปง" เป็นการสร้างสรรค์ใหม่ ซึ่งทำให้คนเข้าใจผิดคิดว่าเป็นการใช้ภาษาที่ผิด

อย่างไรก็ตาม ปฏิเสธไม่ได้ว่างานเรื่องสั้นของปราบดา หยุ่นทุกเรื่องมีความเด่นในเรื่องภาษา และบางครั้งเป็นการใช้ภาษาที่แหวกแนวไม่น้อย บทความนี้จึงเป็นงานวิเคราะห์ภาษาของปราบดา หยุ่น สรุปจากหนังสือรวมเรื่องสั้น 4 เรื่อง ได้แก่ **เมืองมุมฉาก** (2543) **ความน่าจะเป็น** (2543) **อุทกภัยในดวงตา** (2544) และ**ส่วนที่เคลื่อนไหว** (2544)

อิราวดี ไตลังคะ รองศาสตราจารย์ ภาควิชาวรรณคดี

ภาษาอุปลักษณ์

อุปลักษณ์ (metaphor) หมายถึง "ภาพพจน์ที่นำเอาสิ่งที่ต่างกันสองสิ่งหรือมากกว่าแต่มีคุณสมบัติบางประการร่วมกันมาเปรียบเทียบกัน โดยเปรียบเทียบว่าสิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่งโดยตรง" (ราชบัณฑิตยสถาน, 2545) ภาษาอุปลักษณ์ได้เข้ามาแทรกอยู่ในภาษาประจำวันจนคุ้นชิน และลืมไปแล้วว่าเป็นภาษาอุปลักษณ์ เช่น "ถนนช่วงนี้รถติดมากเพราะทางแคบเป็น**คอขวด**" การใช้อุปลักษณ์อาจเป็นการใช้สิ่งหนึ่งแทนที่อีกสิ่งหนึ่งที่มีคุณสมบัติบางประการร่วมกันได้เลยโดยไม่ต้องมีคำเปรียบเช่น "เป็น" เลยก็ได้ เช่น "ถ้าไม่แก้ไขเรื่อง**คอขวด** รถก็ยังติดอยู่นั่นแหละ"

ในวรรณกรรม ภาษาอุปลักษณ์อาจจะมีลักษณะที่ต่างออกไปเพราะเป็นอุปลักษณ์ที่ผู้เขียนสร้างสรรค์เองทั้งนี้เพื่อให้เกิดความแปลกใหม่และแหวกแนว ผู้อ่านจะได้รับอรรถรสจากการอ่านภาษาที่เชื่อมโยงความคิดไปยังสิ่งอื่นที่คาดไม่ถึง และภาษาอุปลักษณ์ที่ดีเป็นการแสดงอัจฉริยภาพของนักเขียนได้

งานของปราบดา หยุ่นทุกเล่มมีการใช้อุปลักษณ์มากมายจนเป็นลักษณะเด่นที่แตกต่างมากจากนักเขียนอื่นๆ ปราบดา หยุ่นกล้าที่จะใช้คำแทนอีกคำหนึ่งเพื่อให้เกิดมโนภาพที่นึกไม่ถึง เช่น

*"ฉัน**ปลีกตา**จากเพื่อนเพื่อสำรวจพฤติกรรมของคนร่วมชะตาใต้ชายคาป้ายรถเมล์"* (**อุทกภัยในดวงตา** : ระหว่างแผ่นดินไหว)

*"ชายหนุ่มหน้าตาหล่อเหลาในชุดนักศึกษายืนหันรีหันขวางได้เพียงอึดใจก็**ระบายความตระหนกลงบนใบหน้า**"* (**อุทกภัยในดวงตา** : ระหว่างแผ่นดินไหว)

*"พี่สาวหันกลับมาจ้องชายขายไอติมอีกครั้งด้วยใบหน้าที่**เปื้อนไปด้วยกลีบกริ้ว**คล้ายจะฝากความอาฆาตด้วยสายตา"* (**อุทกภัยในดวงตา** : คนเข็นไอติมคือกวีที่แต่งเป็นแต่กลอนเย็น)

*"หันไปด้านขวามือ นุ่มเห็นประชาชน**คนแฉะ**หลายเพศหลายวัยกำลังพยายามเบียดเสียด**ยัดเยียด**เรือนร่างเข้าหากันอยู่ใต้ชายคาป้ายรถประจำทาง"* (**ส่วนที่เคลื่อนไหว** : นิ้วยี้)

*"ฟ้าเริ่มสาง แสงอาทิตย์อ่อนๆ เริ่ม**แย้ม**ขึ้นหลัง**สุสานคอนกรีต**"* (**ความน่าจะเป็น** : กรมอุตุนิยมวิทยา)

*"**ความเงียบเข้าปกคลุมบรรยากาศ**ของห้อง**เป็นบริเวณกว้าง ยาวและนานพอสมควร**"* (**ความน่าจะเป็น** : บรรยากาศเป็นกันเอง)

*"ห้องที่พ่อลูกเพิ่งย่างเท้าทั้งสี่เข้ามาเป็นห้องแสดงเกราะเหล็กโบราณของอัศวินหลังม้าทั้งหลาย อาวุธปลายแหลม ทั้งขวาน หอก ดาบดอกธนู และลูกตุ้มถูกเรียงรายเป็นระเบียบหลังตู้กระจกหลายขนาด **ความขรึมแข็งของเหล็ก**หนา**ส่องประกายน่าเกรงขาม**ภายใต้เกราะและหน้ากากมีแต่ความมืดมิดว่างเปล่า"* (**เมืองมุมฉาก** : บันไดเหตุผล)

จะเห็นได้ว่า ผู้เขียนได้ใช้ภาษาอุปลักษณ์ที่ไม่มีใครใช้กัน เช่น “ปลีกตา” คำกริยาที่เราใช้กันคือ “ปลีกตัว” หรือ “แย้ม” อาจใช้กับดอกไม้ แต่ถ้าใช้กับพระอาทิตย์ก็จะได้จินตภาพที่แตกต่างจาก “พระอาทิตย์ขึ้น” เราอาจได้ยินว่า “ความมืดเข้าปกคลุมบรรยากาศ” แต่ผู้เขียนใช้ “ความเงียบ”และเขียนราวกับว่าความเงียบเป็นสิ่งมีปริมาตรที่มีความกว้างและยาว” หรือเราพูดกันว่า “ผ้าแฉะ” หรือ “พื้นแฉะ” แต่ถ้าใช้ “คนแฉะ” ก็ได้จินตภาพที่ชัดเจน แต่น่าขบขันกว่าเขียนว่า “คนเปียกฝน”

การใช้บุคคลวัต

ภาพพจน์อีกประเภทที่พบมากในงานของปราบดา หยุ่นก็คือ**บุคคลวัต** (personification) ซึ่งหมายความว่า “การสมมุติสิ่งไม่มีชีวิต ความคิด นามธรรมหรือสัตว์ให้มีสติปัญญา อารมณ์ หรือกิริยาอาการเยี่ยงมนุษย์ “ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2545) ในงานของเขาได้ใช้บุคคลวัตที่ส่งผลให้เกิดความน่าขบขัน เช่น

“อุณหภูมิชุ่มชื้นฉ่ำโชกภายนอกยิ่งหล่อหลอมให้ความเย็นของไอแอร์ในรถตกต่ำลงหลายองศาเซลเซียส ***ผิวหนังรอบรูขุมขนต่างก็พร้อมใจกันผลักเส้นผมบาง ๆ ตามร่างของนุ่มให้ลุกซู่”*** (**ส่วนที่เคลื่อนไหว** : นิ้วยี้)

*“ตัวเลขตัวอักษรภาษาอังกฤษ สัญลักษณ์คณิตศาสตร์ สิ่งเหล่านี้****กำลังรุมกันจ้องเด็กชายเมมีด้วยสีหน้าฉากลาง”*** (**ส่วนที่เคลื่อนไหว** : นิ้วยี้)

*“เขาเดินตามเก็บอุปกรณ์ล้างรถที่เรี่ยราดอยู่บนพื้นปูน ฟองน้ำสองก้อน****นอน****ซึมซับเนื้อน้ำ****จนเต็มอิ่ม”*** (**ส่วนที่เคลื่อนไหว** : มือใหม่)

*“ทันใดนั้นรถยนต์สองประตูสีกรมท่า****วิ่งโฉบฉัดโฉเฉ****เข้าหาเสาไฟฟ้าตีนสะพานข้ามคลองกลางเมือง”* (**ความน่าจะเป็น** : กรมอุตุนิยมวิทยา)

การใช้ภาษาทั้งสองแบบข้างต้นอาจจะดูไม่แตกต่างนักจากนักเขียนอื่น ๆ ลักษณะเฉพาะในงานของปราบดา หยุ่นคือ เป็นงานเขียนแนวตลกขบขัน การใช้อุปลักษณ์และบุคคลวัตก็เป็นทางหนึ่งที่ทำให้งานน่าขบขันขึ้นเพราะได้ทำให้เกิดจินตภาพที่แปลกไปจากเดิม

การเล่นภาษาจากสำนวนไทยหรือคำที่ใช้ทั่วไป

ลักษณะเด่นในงานของปราบดา หยุ่นอีกประการก็คือ การเล่นภาษาจากสำนวนไทยหรือคำที่ใช้ทั่วไปซึ่งเราเคยชิน แต่ปราบดา หยุ่นได้มุ่งความสนใจไปที่ความหมายของสำนวนนั้น ๆ ในด้านที่คนอื่นอาจมองข้ามไป เช่น

*"("โอ้ย")ชายเคราไม่ละความพยายาม ถึงแม้จะเหมือน**งมเข็มในมหาสมุทร**เขาก็ตั้งใจจะลองคลำ หารู้ไม่ว่าตัวเองนั้นแลคือเข็มเล่มนั้น สิ่งที่เขาควรหาต่อไปคือเส้นด้าย"* (**อุทกภัยในดวงตา** : อุทกภัยในดวงตา) เป็นการนำเอาสำนวน "งมเข็มในมหาสมุทร" มาขยายความเข้ากับสถานการณ์ของตัวละครที่กำลังถูกทรายดูดและต้องการความช่วยเหลือ

*"ป้าอุไรของนาทีเป็นหนึ่งในกลุ่มผู้อยู่บน**บรรทัดฐาน**ดังกล่าว (ซึ่งเป็นบรรทัดฐานที่บางครั้งก็ยาวบางครั้งก็สั้น ขึ้นกับบรรทัดฐานรอบข้างอื่นๆ แต่ไม่ว่าจะยาวหรือสั้น คนที่ไม่ได้อยู่บนบรรทัดฐานนั้นต่างก็รู้สึกว่ามันยาวเกินไปตลอดกาล)"* (**ความน่าจะเป็น** : คนนอนคม) "บรรทัดฐาน" เป็นนามธรรม ผู้เขียนเล่นคำนี้กับ "ไม้บรรทัด" ที่วัดความสั้นยาวได้

*"นั่นคือคุณสมบัติหนึ่งของครูประวิทย์ที่**สร้างอาการอ่อนให้กับเข่า**ลูกศิษย์ลูกหาสาว ๆ หลายคน* (**ส่วนที่เคลื่อนไหว** : เชื่อผม) เล่นสำนวน "เข่าอ่อน"

*"บางทีฉันก็มัวแต่ห่วงตัวเองจนลืมยาย**เป็นปลิดทิ้ง** ช่างเป็นสำนวนที่น่ารังเกียจพิลึก เป็นปลิดทิ้ง เหมือนยายเป็นใบไม้เหี่ยวๆ ที่ต่อให้เจอแสงแดดจัดจ้าขนาดไหนก็ไร้ประโยชน์ ไม่สามารถรับอาหารได้อีกต่อไป ปลิดมันทิ้งไปเสียเถิด ใบอ่อนใหม่ๆ จะได้มีที่เกิด ฉันต้องเตือนตัวเองเสมอ ไม่ให้หลงลืมใครเป็นปลิดทิ้ง โดยเฉพาะยาย เพราะหากปลิดยายทิ้งไปเสียแล้ว ทั้งต้นจะเหลือฉันอยู่เพียงใบเดียว"* (**ความน่าจะเป็น** : ความน่าจะเป็น) เล่นสำนวน "เป็นปลิดทิ้ง"

*"ขืนไปประกาศสรรพคุณมากๆ เข้า กลัวต้องกุเรื่องโกหกเกินความจำเป็น จะพากันตกนรกเป็นแถวๆ เอาแค่**มดเท็จ**นิดหน่อย พอหอมปากหอมคอ มดเป็นสัตว์ตัวเล็ก จะเท็จอย่างไรก็ไม่มีผลใหญ่โตต่อมวลมนุษยชาติ เวลาทำงานฉันถือตัวเองเป็นมด แต่เมื่อการเท็จของฉันสัมฤทธิผล ฉันคือราชสีห์"* (**ความน่าจะเป็น** : ความน่าจะเป็น) เล่นสำนวน "โกหกมดเท็จ"

*"ถึงกระนั้น ครูหมูหญิงผอมก็เชื่อมั่นว่า ลูกศิษย์ของตนต้องเติบโตขึ้นเป็นนักพูดด้วยมีบทบาทและอิทธิพลต่อปัญญาชนของชาติ**ไม่มากก็น้อย** แต่น่าจะมากมากกว่าน้อย ถ้าจะให้เดา"* (**ความน่าจะเป็น** : ตามตาต้องใจ) เล่นสำนวน "ไม่มากก็น้อย"

การบรรยายกระบวนการของพฤติกรรมหรือลักษณะของวัตถุซึ่งเป็นความหมายของคำแทนการสรุปคำ

สำนวนภาษาของปราบดา หยุ่นอีกลักษณะที่กล่าวได้ว่าพิลึกพิสดารที่สุด และยังไม่เคยพบในงานของไทย คือ การบรรยายกระบวนการของพฤติกรรมหรือลักษณะของวัตถุแทนการสรุปคำ ดังตัวอย่างเช่น "เขาวางมือเปียกทั้งสองลงบนแก้มก้นกางเกงขาสั้นแล้วเกลือกกลั้วเนื้อมนุษย์กับเนื้อผ้าเข้าด้วยกันเพื่อกระจายความชุ่มแฉะ" **(ส่วนที่เคลื่อนไหว** : มือใหม่) แทนที่จะเขียนง่ายๆ ว่า "เขาเช็ดมือ" ผู้เขียนกลับบรรยายลักษณะของพฤติกรรมหรือกระบวนการ หรือตัวอย่างที่ว่า "เม็ดของเหลวสีแดงตกลงจากปลายฟันในปากไอ้หมอก เขามองตามการแตกกระจายของมันในอ่าง มองตามจนมันละลายไปกับวังน้ำวน" (**อุทกภัยในดวงตา** : ขนาดของน้ำ) "เม็ดของเหลวสีแดง" ก็คือลักษณะของ "เลือด" ที่หยดลงในอ่างน้ำ "วังน้ำวน" เป็นการใช้อุปลักษณ์เปรียบเทียบภาพของน้ำที่มีลักษณะหมุนวนขณะที่ไหลลงท่อในอ่างน้ำว่าเหมือนวังน้ำวน

ตัวอย่างต่อไปนี้ต้องการจะบอกว่าตัวละคร “ล้างหน้า” แต่กลับเขียนว่า “ไอ้หมอกตะปบอุ้งมือทั้งสองเข้าหาใบหน้าเมื่อเขาเงยหน้าขึ้นสบสายตาตัวเองในกระจกอีกครั้ง ขนาดของน้ำที่เคยเป็นแอ่ง ขณะนี้เคลือบคลุมอย่างไร้รูปทรงไปทั่วผิวหน้า” (**อุทกภัยในดวงตา** : ขนาดของน้ำ) และมีตัวอย่างอีกหลายตอน เช่น

“นางพยาบาลก็แผ่มือขวาใส่บริเวณเหนือหน้าผากของผมเป็นสัญญาณของการยื่นมือเข้าช่วย ซึ่งทำให้ผมต้องยกมือขวาของตัวเองขึ้นโบกไปมาในอากาศเป็นสัญญาณของการปฏิเสธน้ำใจงามของคนแปลกหน้า” (**อุทกภัยในดวงตา** : วันแว้บ!)

“โซฟียื่นนิ้วซ้ายออกสู่หนึ่งในปุ่มเหล็กทรงกลมสองปุ่มบนแผงสัญลักษณ์ บนปุ่มเหล็กเป็นลูกศรชี้ขึ้นเพดาน” (**เมืองมุมฉาก** : หลังคาผึ่งหู)

ถ้าจะให้อธิบายลักษณะของการเขียนของปราบดา หยุ่น ในแง่ของภาษา ลักษณะการเขียนแบบนี้ก็คือ ผู้เขียนบรรยายเรื่องราวบางตอนด้วย “นิยามความหมาย” ของคำแทนที่จะเขียน ตัว “คำ” นั่นเอง ซึ่งเป็นวิธีการของการอธิบายความหมายในพจนานุกรม เช่น คำ “ล้ม ก. กิริยาที่ตั้งอยู่แล้วเอนลงหรือทอดลงถึงพื้นหรือทลายลง,ทำให้มีอาการเช่นนั้น, ตั้งอยู่ไม่ได้” แทนที่จะเขียนว่า “นาย ก.ล้มลง” ก็อาจเขียนว่า “นาย ก.ทอดตัวลงถึงพื้น” เป็นต้น

ดังนั้น แทนที่ผู้เขียนจะเขียนว่า “เขาจูบเธอ” ผู้เขียนกลับเขียนว่า “ริมฝีปากเปรอะฝนของเธอประกบกันแน่น ไม่มีวี่แววจะปริเป็นประโยคประเภทใด แต่ไม่ช้าก้อนเนื้อสีชมพูก็ต้องเผยอออก เมื่อได้รับสัมผัสนุ่มละไมจากก้อนเนื้อชนิดเดียวกันของชายหนุ่ม จากนั้นก้อนเนื้ออีกชนิดก็ลิ้มรสกันเองภายใต้การปกป้องของเพดานปาก” (**ความน่าจะเป็น** : อะไรในอากาศ) (ข้อสังเกต : ความหมายคำว่า “จูบ” ในพจนานุกรมมีดังนี้ “จูบ ก. เอาจมูกสัมผัสสูดแสดงความรัก” ซึ่งคงเป็นการจูบแบบไทย จะต้องไปเปิดดูการนิยามความหมายของคำว่า “จูบ” ในพจนานุกรมภาษาอังกฤษดูว่าใกล้เคียงกับการบรรยายของปราบดา หยุ่นหรือไม่)

การใช้ภาษาเช่นนี้ ในทางวรรณคดีวิจารณ์ นักวิจารณ์แนวรูปแบบนิยมรัสเซีย (Russian Formalism) เรียกรวม ๆ ว่า เป็น**การสร้างความแหวกแนว** (defamiliarization) คือ การทำให้พฤติกรรมที่ดูเป็นเรื่องธรรมดา ๆ เช่น การเช็ดมือ จูบ ล้างหน้า เป็นเรื่องแปลก และมีคำที่ใช้เรียกการบรรยายในลักษณะนี้โดยเฉพาะ แปลเป็นภาษาอังกฤษได้ว่า **“laying bare”** คือการ “วางแผ่” หรือ เปิดเผยให้เห็นชัดเลยว่าสิ่งหนึ่งคืออะไร มีกระบวนการหรือวิธีการอย่างไร นอกจากนั้นในทางเทคนิคการเขียนตามความคิดของนักวิจารณ์แนวรูปแบบนิยมรัสเซีย การเขียนแบบนี้เรียกได้ว่าเป็นการ “ชะลอการรับรู้” ของผู้อ่าน ซึ่งเป็นเทคนิคที่สร้างขึ้นเพื่อให้เกิดการหันความสนใจมาสู่สิ่งธรรมดา ๆ ที่คนมองข้ามไป ทั้ง

ยังเกิดความใคร่รู้หรือความฉงนฉงายนั่นเอง ความฉงนฉงายเกิดขึ้นเมื่อสิ่งที่อ่านกันยืดยาวนั้นเป็นเพียงสิ่งง่ายๆ ที่แสนจะคุ้นเคยและถูกมองข้ามไป (Shklovsky, 1990)

เรื่องสั้นทั้งสี่เรื่องของปราบดา หยุ่น เมื่อพิจารณาในแง่ของภาษาอย่างเดียวแล้วยังมีประเด็นอื่นอีกมาก เช่น การเล่นเสียงพยัญชนะ ตัวอย่างเช่นใน รวมเรื่องสั้น**ส่วนที่เคลื่อนไหว** "มันอึดอัดอบอ้าวโอ้เอ้อูมเอมอย่างไรพิกล" หรือ "แค้กแค้ก! อาการระคายยังคลุมเครืออยู่ในเนื้อคอ" ซึ่งน่าจะได้ศึกษาโดยละเอียดต่อไป

เมื่อพิจารณาภาษารวมกับการสร้างเรื่องและแนวคิดที่ปรากฏในเรื่องที่ล้ำหน้าเกินวรรณกรรมร่วมสมัยอื่นๆ ไป ยิ่งทำให้เข้าใจได้ว่า เหตุใดจึงเกิดกระแสต่อต้านและวิพากษ์วิจารณ์คณะกรรมการตัดสินมาก ถึงกับมีคนวิจารณ์ว่า การให้รางวัลซีไรต์แก่ **ความน่าจะเป็น** ของปราบดา หยุ่นเท่ากับเป็นการยอมรับว่า ภาษาอันแหวกแนวในเรื่องนี้เป็น "มาตรฐาน" ของภาษาปัจจุบัน

ข้อถกเถียงดังกล่าวเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ในการตัดสินรางวัลใดก็ตาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องของภาษาดูเหมือนว่าเป็นประเด็นที่คนวิจารณ์มากที่สุด ปัญหาของการใช้ถ้อยคำสำนวนหรือภาพพจน์ทำนองนี้จึงไม่ใช่อยู่ที่ว่าใช้ได้หรือไม่หรือเป็นการใช้ที่ "ผิดความหมายที่เราๆ ท่านๆ ใช้และเข้าใจอยู่" เพราะภาษาวรรณศิลป์นั้นเอื้อต่อการให้ผู้เขียนใช้พลังสร้างสรรค์ได้เต็มที่อยู่แล้ว ข้อวิจารณ์ที่จะมีได้จึงไม่ใช่ "ถูก" หรือ "ผิด" ไวยากรณ์ แต่น่าจะเป็นว่า "เข้าท่า" หรือไม่

จะเห็นได้ว่า งานของปราบดา หยุ่นเน้นที่การใช้ภาษา และประเด็นทางภาษาของเขาอาจทำให้คนอ่านมองโลกต่างออกไปได้ (ไม่มากก็น้อย) ในเรื่อง "ลิ้นร้าย" (**ส่วนที่เคลื่อนไหว**) ปราบดาเขียนว่า "รู้แต่ว่าแม่คงเสียใจมาก และคำว่ามากในที่นี้เป็นมากที่มีความหมายมากกว่ามากธรรมดา มาก**ในระดับที่ภาษายังพาไปไม่ถึง**" เป็นทรรศนะที่น่าสนใจอย่างยิ่ง ว่าการสื่อสารของมนุษย์ถูกจำกัดไว้ด้วยภาษาหรือไม่ และหากเรายังยึดติดกับ "ความเคยชิน" แม้กระทั่งในงานวรรณกรรมแล้ว เรากำลัง "หยุด" ในขณะที่ภาษายัง "พา" เราไปได้หรือไม่

คงจะต้องปล่อยให้เป็นหน้าที่ของผู้อ่าน และกาลเวลา ที่จะพิสูจน์คุณค่าของงานของปราบดา หยุ่น

บรรณานุกรม

ปราบดา หยุ่น. 2544. **ความน่าจะเป็น.** กรุงเทพ: สุดสัปดาห์.

--------. 2544. **ส่วนที่เคลื่อนไหว.** กรุงเทพ: กายมารุต.

--------. 2544. **อุทกภัยในดวงตา.** กรุงเทพ : สุดสัปดาห์.

--------. 2543. **เมืองมุมฉาก.** กรุงเทพ: กายมารุต.

ราชบัณฑิตยสถาน. 2545. **พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมอังกฤษ–ไทย.** กรุงเทพ: อรุณการพิมพ์.

สัจภูมิ ละออ. 2545. "ปราบดา หยุ่น นักเขียนซีไรต์ 2545." **จุดประกายวรรณกรรม** 15, 5085 (สิงหาคม): 1-4.

Selden, Raman. 1985. **A Reader's Guide to Contemporary Literary Theory.** Kentucky: University of Kentucky.

Shklovsky, Victor. 1990. **Theory of Prose.** Illinois: Dalkey Archive.

โครงการคลังความรู้ดิจิทัลด้านการเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์